

Els llibres que no tornen: una petita xifra, un gran debat col·lectiu

Les biblioteques públiques són un dels pocs espais on la confiança continua sent el pilar central. Confiança en les persones, en la responsabilitat compartida i en el valor del bé comú. Però hi ha una realitat que, sense ser alarmant, ens convida a reflexionar: el no retorn de llibres.

No és un problema exclusiu de cap municipi. Passa a moltes biblioteques. Les causes són diverses: persones que s'obliden, que canvien de domicili, que pensen que ja l'han retornat o que, com que el servei és gratuït i no hi ha penalitzacions econòmiques directes, no li donen la importància que mereix. La gratuïtat, de vegades, juga en contra de la percepció de valor.

A la Biblioteca de Tortosa, com a totes les biblioteques del món, també hi ha documents que no tornen. De tant en tant, anys després, apareix un llibre a la bústia de retorn. Hi ha usuaris que, després de cinc anys, el deixen discretament perquè no s'atreveixen a entrar per vergonya. Altres descobreixen que aquell exemplar que pensaven retornat encara era a casa. Són situacions puntuals, però ben reals.

Les dades del 2025 ens permeten dimensionar el fenomen: s'han fet 52.675 préstecs i no s'han retornat 299 llibres. Això representa un 0,57 % del total. En l'àmbit bibliotecari, una taxa inferior a l'1% es considera habitual i dins la normalitat, especialment en equipaments amb un

volum alt de préstec. Proporcionalment, doncs, és una xifra bona.

Però en termes absoluts, 299 llibres són molts. Amb una mitjana de 18 euros per exemplar, parlem de 5.382 euros en fons públics. Diners que no es poden destinar a noves adquisicions, a ampliar col·leccions o a reforçar serveis. Darrere de cada llibre que no torna hi ha una persona que es queda sense poder-lo llegir, diners públics que no es poden reinvertir i menys recursos per a tota la comunitat.

La qüestió de fons no és només estadística. Ens interpel·la com a societat. La biblioteca funciona perquè hi ha confiança i responsabilitat compartida. Quan no retornem un llibre, no només incom-

plim un termini: trenquem un pacte implícit amb la resta d'usuaris.

Valorem prou allò que se'ns ofereix des de l'administració? Som conscients que la cultura pública es construeix amb petits gestos quotidians? La manca de retorn no és un drama, però sí un indicador de com entenem el que és de tots.

A Tortosa, la situació no és alarmant. El 0,57 % demostra que la gran majoria d'usuaris compleixen. I això també cal dir-ho i agrair-ho. Però cada llibre compta. Cada retorn és un acte de civisme cultural.

La biblioteca és un espai compartit. Els llibres, les pel·lícules i la resta de documents són de tots. Tornar-los no és només complir una norma: és cuidar un bé comú.

Irene Prades Ginovart
directora de la Biblioteca Marcel·lí
Domingo de Tortosa

Si tens algun llibre pendent de retorn, encara hi ets a temps. Tornar-lo és, també, una manera de fer comunitat.